

Гришкова Н. В.,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕМ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗАЛИЦЯННЯ

Досліджуються фразеологічні одиниці сучасної англійської мови на позначення залицяння, виявляються їх семантичні особливості.

Ключові слова: *фразеологічні одиниці, семантичні особливості, залицяння.*

В статье рассматриваются фразеологические единицы современного английского языка, которые обозначают ухаживание, а также их семантические особенности.

Ключевые слова: *фразеологические единицы, семантические особенности, ухаживание.*

The article deals with the phraseological units of modern English denoting lexis of courting and highlights their semantic peculiarities.

Key words: *phraseological unit, semantic peculiarities, courting.*

Упродовж останніх десятиріч зросла зацікавленість у вивченні обрядових фразеологічних одиниць, оскільки обряд є невід’ємною частиною життя людини, а обрядові фразеологізми є носіями етнокультурної інформації.

Актуальність дослідження визначається посиленням інтересу дослідників до вивчення та опису фразеологічних одиниць певного тематичного ряду, їхньої семантики, яка визначає національну специфіку.

Метою дослідження є виявлення та опис англійських фразеологічних одиниць на позначення залицяння та дослідження їхніх семантичних особливостей.

Об’єктом нашого дослідження є фразеологізми на позначення залицяння у сучасній англійській мові.

Ментальність народу, культура та національна специфіка зримо виражені у фразеологізмах. Ми приєднуємося до трактування фразеології у широкому розумінні цього слова. Мінімальну одиницю фразеологізмів становлять двослівні утворення (blinddate), а максимальну одиницю – речення (there areas good fish in the sea as ever came out of it).

Критеріями вираженої фразеологічності є, на нашу думку, такі: номінативна функція, відтворюваність, узуальне вживання, семантична і синтаксична стабільність, ідіоматичність (факультативний критерій).

У даний час значення поняття “залицяння” у Англії є дещо застарілим, більшість молодих пар проводять разом принаймні декілька місяців до свого одруження. Вони чітко усвідомлюють, що люди мають бути

створені один для одного. До того ж, вони бажають стати гідною парою один для одного, тобто *to be a good catch* – “бути гарним спійманням” [11, с. 139]. У той же час вони цілком погоджуються з тим, що не кожні дві особи можуть бути парою, тобто *every couple is not a pair* – “не кожна пара до пари” [7, с. 34], або *somebody is too good for somebody* – “хтось занадто гарний для когось” [8, с. 699].

Сучасні англійці знайомляться, усе частіше, користуючись послугами шлюбного агентства. Деякі з них віддають перевагу знайомству у клубах, де зустрічаються, у переважній більшості, неодружені юнаки та дівчата. У англійців такий клуб отримав назву *lonely hearts club* – “клуб одиноких сердець” [8, с. 953]. Інколи знайомі, друзі чи родичі влаштовують вечірку, щоб познайомити молодих людей. Про них кажуть, що вони намагаються *to play cupid* – “грати в купідона” [8, с. 383]. Таке побачення двох людей, які раніше не бачили один одного, у англійців отримало назву *blind date* – “сліпе побачення” [11, с. 93]. Але найчастіше молоді люди знайомляться на роботі, на вечірках, під час відпочинку. Якщо чоловік бажає познайомитися з жінкою, яка йому довподоби, він, як правило, розпочинає своє знайомство з нею з репліки, яку англійці образно узагальнили ідіомою *chat-upline* – “балаканина по телефону” [8, с. 250], яка передбачає подальшу розмову.

Для позначення лексеми “залицятися” в англійців існує чимало фразеологізмів, серед яких найяскравішими є наступні: *to pay court* (to somebody) – “заплатити за корт” [9, с. 66]; *to woo a fair young maid* – “добиватися руки гарної молодої служниці” [3, с. 856]; *to fancy one’s chances with somebody* – “увяляти собі слушні випадки з кимсь” [9, с. 51]; *to sweep somebody off the feet* – “зносити когось із ніг” [9, с. 110]. Якщо чоловік намагається налагодити стосунки з дівчиною, але він їй не подобається, то про нього кажуть, що він змушений *to build bridges* – “будувати мости” [8, с. 193].

Інколи трапляється так, що двоє хлопців залицяються до однієї і тієї ж дівчини. У більшості випадків дівчина виявляє певну пасивність, внаслідок чого, хлопці не можуть дійти між собою згоди. У цьому випадку англійці називають їх *rivals wains* – “конкуруючі сільські хлопці” [4 Т. 2, с. 264], *bird-dogs* – “мисливські собаки-птахолови” [4 Т. 1, с. 125]. Безперечно, один із них є третім зайвим. Вона є тією особою, про яку англійці кажуть, що вона намагається *to play gooseberry* – “гратися у агрус” [2, с. 237]. Кожен з них намагається будь-яким чином перемогти суперника, щоб “відбити” кохану дівчину, іншими словами, *to cut somebody out with somebody’s girl* – “вирізувати когось з чисною дівчиною” [3, с. 334], або *to beat the time* – “бити час” [1, с. 32]. Дуже часто це закінчується тим, що вони вирішують помірятися силами, або за словами англійців *to fight like Kilkeny cats* – “битися як кілкенські коти” [12, с. 184]. Не меншим

успіхом, у цьому випадку, користуються невербальні засоби. Наприклад, якщо чоловік за столом намагається торкатися ноги жінки, тобто *to play footsie with someone* – “забавлятися чиеюсь ніжкою” [10, с. 259], то це означає, що вона йому подобається і він бажає з нею зустрічатися. Про чоловіка, чие залицяння до дівчини врешті-решт увінчалось успіхом, кажуть, що йому вдалося *to break his duck* – “зламати свою качку” [12, с. 77].

Як правило, жінки теж, у свою чергу, докладають певних зусиль, щоб привернути увагу тих чоловіків, які їм подобаються. За словами англійців, вони у цьому випадку намагаються *to make eye sat somebody* – “робити комусь очі” [7, с. 52] або *to flutter one’s eyelashes* – “тремтіти своїми війями” [9, с. 101].

Про жінку / чоловіка, яких покохали, кажуть, що вони є найбільшою річчю з того часу, як хліб нарізали невеликими скибочками, тобто *the greatest thing since sliced bread* [9, с. 37]. Ця людина є всім світом або, за словами англійців, *all the world to somebody* [9, с. 375].

Милу серцю людину називають *a (nice) piece of goods* – “приємна річ” [11, с. 390]. Людина, яку покохали, є за словами англійців *one and only*, тобто однією-єдиною [9, с. 241] або *a woman / man after one’s own heart*, тобто жінкою / чоловіком чийогось серця [9, с. 157]. Кохана особа залишається світлом життя, тобто *the light of life* [6, с. 232].

Як правило, закохані мають глибокі почуття і щиро переконані, що це почуття буде тривати вічно. Стан закоханості зображено у англійців у наступних фразеологічних висловах. Закохану людину порівнюють з тією, яка є закутаною у щось, тобто *wrapped up in something* [9, с. 377].

Якщо вдається зустріти людину, без якої не можливо уявити майбутнє життя, у такому випадку англійці кажуть, що закоханій людині таланить, іншими словами *he / she has a thing going*– “мати річ, яка діє” [10, с. 152].

Англійці зазначають, що закоханий чоловік може опинитися ложками на комусь, іншими словами *to be spoons on one* [5, с. 121]. Його характеризують як такого, який за словами англійців, *only has eyes for somebody* – “лише має очі для когось” [11, с. 316]; *gives one’s heart to somebody*– “віддає своє серце комусь” [11, с. 409]. Саме такі чоловіки у змозі наважитися на відчайдушні вчинки. Про них кажуть, що вони можуть погодитися на будь-що у світі заради коханої жінки, або як висловлюються англійці, *to fall for someone* – “падати для когось” [10, с. 91], та *to wait on somebody hand and foot*– “чекати на когось рукою та ногою” [2, с. 356].

Безперечно, якщо чоловік закохується у жінку, він обов’язково намагається освідчитися їй у своїх почуттях, іншими словами *to profess one’s love for somebody* – “відверто визнавати свою любов для когось” [8, с. 1307]. Цю подію досить яскраво відображено у англійській ідіомі, де зазначено, що закоханий чоловік змушений кинути своїй коханій носову

хустинку, тобто *to drop the handkerchief to (her)* [2, с. 357]. Важко зустріти чоловіка, який не сподівається на почуття у відповідь, іншими словами, *to find favour in somebody's eyes* – "знайти прихильність у когось в очах" [2, с. 266]. Якщо жінка дає згоду, їй доведеться підібрати хустинку, тобто *to pick up the handkerchief* [2, с. 357].

Освідчення закоханих покладені в основу таких фразеологізмів як *sweet nothings* – "солодкі дрібниці" [9, с. 236], *lover's secret* – "таємниця коханого" [4, с. 315], *declaration of love* – "декларація кохання" [4 Т. 1, с. 270], *an avowal of one's love* – "відверте визнання свого кохання" [11, с. 57].

Якщо молоді люди сподобалися один одному, вони починають зустрічатися, якщо, звісно, на це погоджується дівчина.

Свою симпатію молоді люди виявляють пишучи один одному листи та даруючи подарунки на знак любові. Ці подарунки у Англії іменують *love-favour* – "любовна прихильність" [4 Т. 1, с. 691] або *love-token* – "любовний символ" [4 Т. 1, с. 691].

Дівчата, які користуються популярністю у юнаків дозволяють собі призначати побачення для декількох чоловіків одночасно. Про них англійці кажуть, що вони намагаються *to play the field* – "грати на полі" [10, с. 260], або *to lead somebody a merry dance* – "вести когось веселим танцем" [9, с. 73].

Саме дівчата з такою вдачею, як правило, полюбляють влаштовувати вечірки для своїх залицяльників, тобто *to hold court* – "тримати суд" [1, с. 180]. У більшості випадків вони всіляко намагаються уникати женихів з наміром "набити собі ціну". Це дуже яскраво відображено в ідіомі *to play hard to get* – "дуже сильно веселитися, щоб отримати" [6, с. 321]. У деяких випадках дівчина не має бажання мати деяких юнаків серед своїх залицяльників. Таким дівчатам присвячена ідіома, яка гласить, що вони утримуються мати когось на буксирі, тобто *to have somebody in tow* [4 Т. 2, с. 541].

У цьому випадку хлопець змушений страждати від нерозділеного кохання. Якщо так трапляється, англійці кажуть, що йому доведеться нести комусь факел, тобто *to carry a (the) torch for somebody* [2, с. 25].

У деяких випадках дівчата взагалі ігнорують побачення. Це означає, що їм до вподоби поставити когось у вертикальне положення, тобто *to stand someone up* [10, с. 307].

Існує велика кількість чоловіків, які у молоді роки полюбляють зустрічатися з декількома жінками одночасно. Але з плином часу, більшість з них позбуваються своїх юнацьких захоплень та стають розсудливішими. Про таких чоловіків кажуть, що вони мають на меті посіяти свій дикий овес. Англійським еквівалентом даного вислову є приказка *to sow one's wildoats* [8, с. 1583]. У свою чергу, зустрічі, які не завершуються одруженням, англійці жартівливо називають "багатосерійним шлюбом". Ідіома *serial monogamy* – "серійна одношлюбність" є яскравим свідчен-

ням того [6, с. 271]. У вищезгаданому випадку чоловіки ідуть шляхом найменшого опору, уникаючи зайвого клопоту. Свою альтернативу вони досить вдало відображають у приказці у формі риторичного запитання: *Why buy a cow when milk is so cheap* – “навіщо купувати корову, якщо молоко є таким дешевим?” [13, с. 44].

Досить часто трапляється так, що молоді люди не в змозі порозумітися. У цьому випадку більшість з них чітко усвідомлюють, що їм не варто у подальшому зустрічатися. Цей момент відображений у нижчеподаних фразеологічних одиницях, які містять позитивну конотацію. Деякі дівчата, як правило, намагаються тримати свого колишнього коханого на відстані руки, або, як висловлюються англійці, *to keep somebody a tarm's length* [8, с. 67].

Не менш вдало, на нашу думку, ця подія відображена у виразі *to give someone the heave-ho* [8, с. 755]. Дана ідіома означає, що дівчата не лише намагаються тримати свою колишню пасію на відстані руки, а їм подобається, за словами англійців, “давати команду разом”.

Час, коли закохані бажають розірвати стосунки, у англійців отримав назву *a clean break* – “рівний пролом” [8, с. 178].

Безперечно, колишнім закоханим важко змиритися, що їхні стосунки закінчилися і вони вважають себе нещасливими закоханими. Але за допомогою фразеологічної одиниці “*moon light and roses*” – “місячне світло і троянди”, яка означає роман, англійці намагаються показати неприємну подію в оптимістичному ракурсі [14, с. 273], на відміну від ідіоми “*star-crossed lovers*” – “закохані, що народилися під нещасливою зіркою”, у якій зазначено, що коханим людям не судилося бути разом [14, с. 273].

Саме у важкі хвилини англійці виявляють свій оптимізм, їм властиво применшувати неприємності чи зовсім не помічати їх. Це життєве кредо відображене в приказці “*there are as good fishin the sea as ever came out of it*” – “у морі є стільки ж незіпсованої риби, скільки виловили” [14, с. 273]. У ній йдеться про те, що світ набагато більший, порівняно з тим, що ми в змозі побачити через вікно, тому не варто “опускати руки”, справжнє кохання все ще попереду. Інколи молоді люди під час зустрічей усвідомлюють, що вони зовсім не підходять один одному, або як це сказано у ідіомі, *fit like frost and flowers* – “підходити як мороз і квіти” [5, с. 341]. У цьому випадку вони змушені розійтись, тобто *to go their separate ways* – “піти різними шляхами” [8, с. 1495].

Але в більшості випадків ніщо не може перешкодити коханням молодих і вони вирішують поєднати свої долі.

Отже, проведене дослідження не вичерпує порушеної проблематики. Воно намічає ряд перспектив щодо подальших розвідок, котрі вбачаються в залученні більшої кількості джерел, що допоможе проаналізувати фразеологічні одиниці на позначення одруження.

Література:

1. Англо-русский словарь-справочник табузированной лексики и эвфемизмов [сост. : А. Кудрявцев и др.]. – М. : КОМТ, 1993. – 304 с.
2. Англо-русский фразеологический словарь [сост. А. Кунин]. – 4-е изд. – М. : Русский язык, 1984. – 942 с.
3. Англо-український словник [уклад. Є. Гороть]. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 1700 с.
4. Англо-український словник: у 2-х томах [уклад. М. Балла]. – К. : Освіта, 1996. – Т. 1. – 752 с.; Т. 2. – 712 с.
5. Англо-український фразеологічний словник [уклад. К. Баранцев]. – К. : Радянська школа, 1969. – 1052 с.
6. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual. – К. : Всеуито, 2002. – 475 с.
7. Favourite English proverbs and sayings = Улюблені англійські прислів'я і приказки: 500 висловів [уклад. Б. Ажнюк]. – К. : Криниця, 2001. – 80 с.
8. Longman Dictionary of Contemporary English. – Edinburgh Gate, Harlow: Pearson Education Limited, 2003. – 1949 с.
9. Longman Dictionary of English Idioms. – Edinburgh Gate, Harlow: Longman Group UK Limited, 1996. – 387 с.
10. NTC's American Idioms Dictionary [edited by R. Spears]. – 1992. – 370 с.
11. Oxford Advanced Learner's Encyclopedic Dictionary [edited by A. Cowie]. – Oxford: Oxford University Press, 1995. – 1081 с.
12. Oxford Dictionary of English Idioms [edited by A. Cowie, R. Mackin, I. Mc Caig]. – Oxford: Oxford University Press, 2002. – 685 с.
13. The Concise Oxford Dictionary of Proverbs [edited by J. Simpson]. – Oxford University Press, 1982. – 256 с.
14. The Oxford Dictionary of Phrase, Saying and Quotation [edited by S. Ratcliffe]. – Oxford: Oxford University Press, 2002. – 400 с.